

Bespreking: Coleta Platenkamp

Judith Jansen (red.) en Tanny Dobbelaar(red.): ‘Kijk anders, Zie meer’

Tien jonge wetenschappers over disability studies. Uitgegeven door ZonMw, Den Haag 2012. ISBN 9789057631283 (Ziekte Algemeen/AG/1) Zie ook: www.zonmw.nl en <http://disabilitystudies.nl/>

De publicatie is te bestellen of te downloaden:

http://www.zonmw.nl/uploads/tx_vipublicaties/essaybundel_KAZM.pdf

Korte beschrijving: Essaybundel met 10 in het Nederlands of Engels geschreven bijdragen van 10 jonge wetenschappers die schrijven over onderwerpen vanuit het perspectief van disability studies. Het zijn respectievelijk: Jenny Boumans, Lineke van Hal, Lieke van Heumen, Silke Hoppe, Alistair Niemeijer, Frank Renders, Saskia van Veen, Elien van der Wijst, Gili Yaron, Stefanie van Zal. Ze deden onderzoek met deze andere blik om te laten zien hoe deze visie op ‘disability’ een nieuw licht werpt op participatie en uitsluiting.

De schrijvers schreven in hun essays over zeer verschillende onderwerpen: er zijn bijdragen die gaan over veranderingen in beleid of beeldvorming maar ook over de betekenis van ervaringskennis voor een inclusieve samenleving. ‘Of het nu gaat om veranderingen in beleid of beeldvorming of de betekenis van ervaringskennis, hun bijdragen prikkelen om anders te kijken, meer te zien en anders na te denken over leven met een beperking.’

De bijdragen variëren daarbij ook nog van inhoud. Ze behandelen zowel het maken van een vergelijking van uitgangspunten bij ergotherapie en disability studies, of een beschrijving van de manier waarop de gemeente Amsterdam zorg- en welzijnsvoorzieningen toegankelijker wil maken, als valkuilen bij het inzetten van ervaringskennis, of aanvullingen op de uitgangspunten van disability studies zelf.

De samenstellers hebben terecht bedacht dat essays tot nadenken stemmen en vragen oproepen; ieder essay levert inderdaad stof tot nadenken. Bijvoorbeeld meteen in het eerste stuk (pag. 14): daar wordt de vraag “wat denk je er zelf van?” gesteld aan een cliënt, en die schiet tekort. Dan ga je denken over het werk dat er verzet moet worden om professionals te laten zien, dat datgene wat door de cliënt gevraagd wordt, échte zorg op maat is en meer inzet en kennis op maat vraagt. Zodanig dat bijvoorbeeld die vraag ‘wat denkt u er zelf van?’, wordt omgezet in ‘waar komen we met de inbreng van professionele kennis samen op uit?’ En: ‘wat gaan we bijvoorbeeld samen aanvragen, in gang zetten of juist niet?’

Natuurlijk zette het essay met vragen over het inzetten van ervaringskennis me aan het denken. Ik was het eens met de conclusies, onder andere dat naast ervaringskennis ook professionele kennis nodig is, dat de dichotomie opgeheven moet worden en dat beide vormen van kennis niet heilig zijn (pag. 82). Dat onderzoekers kunnen leren een ‘maatschappijkritische’ en ‘individueelkritische’ blik te ontwikkelen. Maar er bleven vragen bij me leven over de tunnelvisie die de onderzoeker kan hebben, zijn door achtergrond, omgeving, onderzoeksmethode en vraagstelling gekleurde bril. Vragen over eenzijdig verkregen professionele kennis en eenzijdig verkregen ervaringskennis. Vragen die mij ertoe gezet hebben een stuk te schrijven over de meerwaarde van het gebruik van ervaringskennis in boekvorm naast andere vormen van ervaringskennis.

Een boek, dat alleen al omdat het deze vragen en gedachten doet opborrelen de moeite waard is om te lezen.

Extra: (over disability studies: Zie ook [www.ZonMw](http://www.ZonMw.nl)): 'Disability Studies in Nederland' is een gezamenlijk initiatief van ZonMw, handicap + studie (expertisecentrum voor onderwijs en handicap) en NWO, met het Revalidatiefonds als partner, om tot een structureel onderzoeks- en onderwijsprogramma disability studies in Nederland te komen. Disability Studies onderzoekt de wijze waarop mensen met uiteenlopende functiebeperkingen -fysiek, verstandelijk, zintuiglijk en psychisch- leven en hoe vanuit de samenleving tegen hen wordt aangekeken. Het maakt de consequenties van deze blik zichtbaar en wil voorwaarden scheppen voor beleid en inrichting van de samenleving. Het betreft alle levensterreinen waarbij recht gedaan wordt aan hoe mensen met functiebeperkingen hun positie definiëren en over hun leven nadenken.

En: <http://disabilitystudies.nl/>: 'Disability studies is een nog relatief jonge discipline, die het leven van mensen met een beperking onderzoekt. Belangrijk daarbij is dat mensen met een beperking zelf meedenken en meewerken. Wat vinden zij zelf belangrijk in het leven? Wat is de rol van geven en nemen in de ziektebeleving van mensen met een chronische ziekte? En hoe houden mensen met langdurige psychotische verschijnselen zich staande, zonder daarbij professionele hulp te zoeken? Door dergelijke vragen te stellen, vult disability studies de traditionele blik op handicap en beperking aan én bekritiseert deze. De onderzoeksresultaten onderbouwen de inzet om mensen met een beperking op een vanzelfsprekende manier deel te laten uitmaken van de samenleving. Disability studies hanteert verschillende manieren van kijken, onderzoeken en interpreteren. Zo ontstaat een beter zicht op de mix van onder andere sociale, politieke, economische en culturele invloeden op vraagstukken rond disability, zoals de kwaliteit van bestaan en het kunnen meedoen in de samenleving. Disability studies bestaat relatief kort in Nederland. In de Verenigde Staten en Groot-Brittannië werd disability studies al in de jaren zeventig en tachtig gelanceerd.